

CÔNG TÁC XÂY DỰNG, CHỈNH ĐỐN ĐẢNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

TRỊNH VĂN TÙNG*

1. Quan niệm về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay

Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời là một mốc son lịch sử, đánh dấu bước ngoặt lớn của cách mạng Việt Nam, đưa cuộc đấu tranh của dân tộc vào thời kỳ phát triển mới. Mỗi thắng lợi của cách mạng Việt Nam đều gắn liền với vai trò của Đảng và Chủ tịch

Hồ Chí Minh - người tổ chức và lãnh đạo mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Trước các nhiệm vụ lịch sử, Đảng và Bác Hồ đã kịp thời xác định đúng đắn, sáng tạo đường lối, chiến lược, sách lược đưa cách mạng đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác.

Trong quá trình thực hiện đường lối đổi mới, Đảng ta luôn xác định công tác xây dựng chỉnh đốn Đảng là nhiệm vụ then chốt. Như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng nhắc nhở, việc xây dựng chỉnh đốn Đảng là quá trình tự thân, bản thân Đảng phải tự chỉnh đốn, tự đổi mới để vươn lên làm tròn trọng trách trước giai cấp và dân tộc, trước những biến đổi của điều kiện khách quan. Trên bình diện phát triển cá nhân, xây dựng, chỉnh đốn Đảng, theo tư tưởng

Xây dựng, chỉnh đốn Đảng là giá trị cốt lõi của phát triển Đảng, trong đó xây dựng và chỉnh đốn là khâu then chốt trong xây dựng Đảng, để Đảng ta thực sự trong sạch, vững mạnh, xứng đáng là một Đảng cách mạng chân chính "làm tròn nhiệm vụ giải phóng dân tộc, làm cho Tổ quốc giàu mạnh, đồng bào sung sướng", từ đó đấu tranh, phân bác những luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch, phân động, cơ hội xét lại và bất mãn chính trị về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng hiện nay.

Hồ Chí Minh trở thành nhu cầu tự hoàn thiện, nhu cầu tự làm trong sạch nhân cách của mỗi cán bộ, đảng viên. Công tác xây dựng Đảng nhiệm kỳ Đại hội XIII, với phương hướng căn bản là: "Tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ, nâng cao năng lực lãnh đạo, năng lực cầm

quyền, sức chiến đấu của Đảng và hiệu lực, hiệu quả quản lý của Nhà nước". Vậy, để công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng thực hiện được hiệu quả và có chuyển biến tích cực cần phải thực hiện trên các nội dung xây dựng cơ bản sau đây:

Thứ nhất, phải xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng. Nội dung xây dựng Đảng về chính trị bao gồm: xây dựng đường lối chính trị, bảo vệ chính trị, xây dựng và thực hiện nghị quyết, xây dựng và phát triển hệ tư tưởng chính trị, củng cố lập trường chính trị, nâng cao bản lĩnh chính trị... Trong các nội dung trên, theo Hồ Chí Minh, đường lối chính trị là một vấn đề cốt tử trong sự tồn tại và phát triển của Đảng. Người cảnh báo nguy cơ sai lầm về đường lối chính

trị gây hậu quả nghiêm trọng đối với vận mệnh Tổ quốc, sinh mệnh chính trị của hàng triệu đảng viên và nhân dân lao động. Đảng cần phải giáo dục đường lối, chính sách của Đảng, thông tin thời sự cho cán bộ, đảng viên để họ luôn luôn kiên định lập trường, giữ vững bản lĩnh chính trị trong mọi hoàn cảnh.

Thứ hai, xây dựng Đảng về tổ chức. Về hệ thống tổ chức của Đảng từ Trung ương đến cơ sở phải thật chặt chẽ, có tính kỷ luật cao, sức mạnh các tổ chức liên quan chặt chẽ với nhau, mỗi cấp độ tổ chức có chức năng, nhiệm vụ riêng. Trong hệ thống tổ chức đảng, Hồ Chí Minh rất coi trọng vai trò của chi bộ. Chi bộ là tổ chức hạt nhân, quyết định chất lượng lãnh đạo của Đảng; là môi trường tu dưỡng, rèn luyện và cũng là nơi giám sát đảng viên. Chi bộ có vai trò quan trọng trong việc gắn kết giữa Đảng với quần chúng nhân dân. Nhất là công tác cán bộ, vì cán bộ là gốc của mọi công việc.

Thứ ba, xây dựng Đảng về đạo đức. Đảng là đạo đức, là văn minh, nhờ đó Đảng mới trong sạch, vững mạnh (1). Trong 12 điều xây dựng Đảng chân chính cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đề cập, nhấn mạnh, Đảng là một tổ chức cách mạng chứ không phải tổ chức để “làm quan phát tài”. Xây dựng Đảng về đạo đức là cơ hội để mỗi cán bộ, đảng viên tự rèn luyện, giáo dục và tu dưỡng tốt hơn, hoàn thành các nhiệm vụ mà Đảng và nhân dân giao phó, đặc biệt là giữ gìn phẩm chất đạo đức cách mạng. Cán bộ, đảng viên không phải là thần thánh. Họ là con người, ai cũng có hai mặt tốt - xấu, thiện - ác thường xuyên đấu tranh với nhau. Trong điều kiện môi trường tốt, nếu cán bộ, đảng viên nỗ lực tu dưỡng, phấn đấu, rèn luyện thì mặt tốt, mặt thiện sẽ nổi lên, đẩy lùi mặt ác, mặt xấu và ngược lại.

2. Thực trạng công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng ở Việt Nam hiện nay

Kết luận số 21-KL/TW của Ban Chấp hành Trung ương ngày 25-10-2021 về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; Kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” đã đưa ra rằng: Dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo tập trung, quyết liệt, thường xuyên, liên tục, có trọng tâm, trọng điểm của các cấp ủy, tổ chức đảng, Nghị quyết Trung ương 4 khóa XII về xây dựng Đảng (gọi tắt là Nghị quyết Trung ương 4) đã được triển khai thực hiện nghiêm túc, toàn diện, đồng bộ, thống nhất, thực sự đi vào cuộc sống, có nhiều bước đột phá quan trọng, tạo sự chuyển biến tích cực trong

công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, nâng cao năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu, sự đoàn kết thống nhất trong Đảng, củng cố niềm tin của cán bộ, đảng viên và nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ. Nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức Đảng, cán bộ, đảng viên về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng được nâng lên; nhận diện sâu sắc, đầy đủ hơn các biểu hiện suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”; đẩy mạnh tự phê bình và phê bình; kết hợp hài hòa giữa “xây” và “chống”. Nhiều tấm gương điển hình, tiên tiến được nhân rộng, lan tỏa trong đời sống xã hội, đồng thời xử lý kịp thời, nghiêm minh, khách quan những cán bộ, đảng viên vi phạm kỷ luật Đảng, vi phạm pháp luật; tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong Đảng và xã hội, có tác dụng cảnh báo, răn đe, phòng ngừa chung; huy động được sức mạnh tổng hợp của hệ thống chính trị và sự đồng tình, ủng hộ của nhân dân tham gia xây dựng Đảng, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, ngăn chặn, đẩy lùi tình trạng suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”. Kết quả thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 không chỉ nâng cao chất lượng tổ chức Đảng, đảng viên mà còn góp phần quan trọng thực hiện nhiệm vụ phát triển kinh tế, xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh của đất nước.

Tuy nhiên, việc thực hiện Nghị quyết Trung ương 4 vẫn còn hạn chế, khuyết điểm: một bộ phận cán bộ, đảng viên, trong đó có cả cán bộ lãnh đạo, quản lý nhận thức chưa đầy đủ tính chất, tầm quan trọng của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, chưa nêu cao tinh thần trách nhiệm, thiếu gương mẫu, phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí, sa vào chủ nghĩa cá nhân, nói chưa đi đôi với làm, vi phạm kỷ luật Đảng, vi phạm pháp luật. Trong nhiệm kỳ 2015-2020, Ủy ban Kiểm tra các cấp đã kiểm tra khi có dấu hiệu vi phạm đối với 15.920 tổ chức Đảng và 47.701 đảng viên; qua kiểm tra đã thi hành kỷ luật 23.432 đảng viên là cấp ủy viên. Nội dung vi phạm chủ yếu là những điều đảng viên không được làm, nguyên tắc tập trung dân chủ, quy chế làm việc, thiếu trách nhiệm, buông lỏng lãnh đạo, quản lý; vi phạm phẩm chất, đạo đức, lối sống; vi phạm về công tác cán bộ, đất đai, tài nguyên, khoáng sản. Ủy ban Kiểm tra các cấp đã nhận được 104.419 đơn, thư tố cáo, phản ánh tổ chức Đảng, đảng viên, trong đó thuộc thẩm quyền phải giải quyết là 319 đơn tố cáo đối với tổ chức và 8.477 đơn tố cáo đối với đảng viên; đã giải quyết tố cáo đối với 139 tổ chức Đảng và 8.441 đảng viên; qua giải quyết tố cáo phải thi hành kỷ luật 10 tổ chức Đảng và 1.606 đảng viên (2). Năng lực lãnh đạo, sức

chiến đấu, tự phê bình và phê bình, công tác kiểm tra, giám sát của nhiều tổ chức Đảng còn hạn chế. Cơ chế kiểm soát quyền lực và chế tài xử lý vi phạm ở nhiều lĩnh vực chưa có hoặc có nhưng chưa cụ thể, hiệu quả thực thi thấp. Hoạt động giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân đối với việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ, đảng viên chưa hiệu quả; chưa phát huy đầy đủ sức mạnh tổng hợp của hệ thống chính trị trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch...

Nguyên nhân chủ yếu của hạn chế, khuyết điểm là do một số cấp ủy, tổ chức Đảng, cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu chưa nhận diện đầy đủ mức độ suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá” tại địa phương, cơ quan, đơn vị mình; chưa quyết tâm và có biện pháp chỉ đạo đủ mạnh, còn thụ động, trông chờ vào sự chỉ đạo, hướng dẫn của cấp trên; không thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, chưa gương mẫu, mất đoàn kết nội bộ, chưa thẳng thắn đấu tranh với những biểu hiện suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hoá”, thậm chí còn cục bộ, lợi ích nhóm, bị cám dỗ bởi lợi ích vật chất, thờ ơ, vô cảm trước khó khăn, bức xúc của nhân dân.

3. Một số giải pháp tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng ở Việt Nam trong thời gian tới

Để tăng cường công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng trong thời gian tới, cần phải thực hiện tốt một số nhiệm vụ, giải pháp. Đó là:

Một là, tiếp tục đổi mới công tác giáo dục chính trị, tư tưởng; tập trung xây dựng Đảng về đạo đức, tăng cường trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu

Nâng cao hiệu quả công tác tư tưởng, tạo sự thống nhất trong Đảng, đồng thuận trong xã hội. Tiếp tục quán triệt, nhận thức thật đầy đủ, thật sâu sắc các quan điểm, tư tưởng chỉ đạo nêu trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng; các nghị quyết, chỉ thị, kết luận, quy định, quy chế... của Trung ương về xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị (3). Cần coi đây là đợt sinh hoạt chính trị sâu rộng trong toàn Đảng và hệ thống chính trị, không chỉ quán triệt tư tưởng chỉ đạo, nội dung các văn bản của Đảng mà cần có sự phân tích, so sánh, liên hệ và vận dụng phù hợp với thực tế từng cơ quan, tổ chức, đoàn thể, cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên. Chú trọng xây dựng Đảng về đạo đức, đề cao trách nhiệm nêu gương, ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện đạo đức của cán bộ,

đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý và người đứng đầu các cấp, cán bộ giữ cương vị càng cao càng phải tiên phong, gương mẫu.

Hai là, tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cấp chiến lược và người đứng đầu các cấp, gắn với đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả

Xây dựng đội ngũ cán bộ phải xuất phát từ yêu cầu, nhiệm vụ của thời kỳ mới; thông qua hoạt động thực tiễn và phong trào cách mạng; đặt trong tổng thể của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng; gắn với đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng và kiện toàn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; kết hợp với nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao, thu hút, trọng dụng nhân tài (4). Đồng thời, đổi mới, nâng cao hiệu quả công tác quy hoạch, luân chuyển cán bộ và đánh giá cán bộ; chủ động phát hiện nguồn cán bộ lãnh đạo, quản lý các cấp, nhất là cán bộ cấp chiến lược nhiệm kỳ 2025-2030 và chuẩn bị cho nhiệm kỳ tiếp theo, bảo đảm tính kế thừa, ổn định, đổi mới, phát triển theo hướng nâng cao chất lượng, bảo đảm số lượng và cơ cấu hợp lý. Công tác luân chuyển cán bộ phải phù hợp với chức danh quy hoạch; bảo đảm cân đối, hài hòa giữa luân chuyển cán bộ với phát triển nguồn cán bộ tại chỗ; luân chuyển ngang và dọc, luân chuyển cán bộ Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội sang các lĩnh vực khác và ngược lại; tăng cường cán bộ có bản lĩnh chính trị, trình độ, năng lực cho địa bàn trọng điểm, lĩnh vực khó khăn, phức tạp; khắc phục tình trạng khép kín trong công tác cán bộ. Nâng cao chất lượng công tác đánh giá cán bộ theo hướng thật sự công tâm, khách quan, có tiêu chí rõ ràng và thông qua sản phẩm cụ thể; gắn việc đánh giá cá nhân với đánh giá tập thể, với kết quả thực tế thực hiện nhiệm vụ của địa phương, cơ quan, đơn vị. Kịp thời miễn nhiệm, cho từ chức, thay thế những cán bộ năng lực hạn chế, uy tín thấp, mắc sai phạm mà không chờ đến hết nhiệm kỳ, hết thời hạn bổ nhiệm. Thực hiện tốt chủ trương khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, luôn nỗ lực hành động vì lợi ích chung.

Ba là, tập trung hoàn thiện cơ chế, chính sách đồng bộ, thống nhất, hiệu quả

Tập trung cụ thể hóa, thể chế hóa kịp thời chủ trương của Đảng; rà soát sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện các quy định, quy chế; hoàn thiện hệ thống pháp luật đầy đủ, đồng bộ, thống nhất, kịp thời, khả thi, ổn định,

công khai, minh bạch. Bổ sung, hoàn thiện toàn diện hơn các thể chế, thiết chế về xây dựng, chính đôn Đảng và hệ thống chính trị, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực theo tinh thần kết hợp nhuần nhuyễn giữa “xây” và “chống”; giữa xây dựng đạo đức cách mạng và chống chủ nghĩa cá nhân; qua đó, giúp cho cán bộ, đảng viên tăng cường sức đề kháng trước mọi cám dỗ và “vi-rút” độc hại, không bị tha hóa, biến chất về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, tư cách, lối sống, góp phần ngăn ngừa và khắc phục một cách mạnh mẽ hơn và quyết liệt hơn những biểu hiện suy thoái, tiêu cực; phòng, chống, ngăn ngừa và đặc trị các loại “bệnh tật” phát sinh trong điều kiện kinh tế thị trường, hội nhập quốc tế; giữ nghiêm kỷ luật, kỷ cương của Đảng. Rà soát, sửa đổi, bổ sung, hoàn thiện chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm, mối quan hệ công tác của cấp ủy, chính quyền các cấp, bảo đảm tốt mối quan hệ “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ” (5).

Bốn là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng; kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên vi phạm

Tạo chuyển biến mạnh mẽ đối với công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng, kết hợp phòng ngừa với xử lý vi phạm kỷ luật. Cải tiến, đổi mới phương pháp, quy trình, kỹ năng thực hiện công tác kiểm tra, giám sát, kỷ luật Đảng theo hướng chặt chẽ, bài bản, khoa học hơn; trong đó, tập trung vào các cơ chế, biện pháp chủ động phát hiện sớm, phòng ngừa, ngăn chặn từ xa khuyết điểm, vi phạm của tổ chức đảng, đảng viên. Tăng cường kiểm tra, giám sát tổ chức Đảng, người đứng đầu, cán bộ chủ chốt ở những lĩnh vực, địa bàn, vị trí công tác dễ xảy ra tham nhũng, tiêu cực, có nhiều khiếu kiện kéo dài. Chú trọng việc tự kiểm tra, tự giám sát, kịp thời phát hiện từ nội bộ. Tăng cường kiểm soát tài sản, thu nhập của cán bộ theo quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Xây dựng đội ngũ cán bộ các cơ quan kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, bảo vệ pháp luật có bản lĩnh vững vàng, liêm chính, trung thực, có dũng khí đấu tranh, có kiến thức, kỹ năng chuyên sâu, nắm vững chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước (6).

Năm là, phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ quan dân cử, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội; thực sự dựa vào nhân dân để xây dựng, chính đôn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh

Nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động giám sát của Quốc hội, HĐND các cấp; giám sát, phản biện xã hội, góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội, báo chí. Tiếp tục hoàn thiện cơ chế nhân dân tham gia xây dựng, chính đôn Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Sớm cụ thể hóa những quy định của Đảng, đồng thời thể chế hóa, hoàn thiện các quy định về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và quy định về kiểm soát quyền lực theo hướng công khai, minh bạch, rõ ràng để mỗi cán bộ, đảng viên, mỗi người dân đều có thể giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên; tham gia vào việc giám sát, góp ý xây dựng Đảng, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp phải tăng cường trách nhiệm giải trình, thực hiện nghiêm quy định của Đảng, Nhà nước về tiếp, đối thoại với công dân; tiếp nhận và kịp thời chỉ đạo giải quyết các vấn đề nhân dân phản ánh, khiếu kiện, nhất là những vấn đề liên quan đến đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên ■

T.V.T

1. Dương Trung Ý, *Nâng cao năng lực lãnh đạo, cầm quyền của Đảng theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII*, Tạp chí *Cộng sản*, số 983, 2022, tr.49-56.

2. Nguyễn Băng Thanh, *Tiếp tục đổi mới thực hiện giám sát chuyên đề của UBKT các cấp đáp ứng yêu cầu công tác xây dựng, chính đôn Đảng giai đoạn hiện nay*, Tạp chí *Kiểm tra*, số 7-2022, tr.43-47.

3. Lê Hữu Nghĩa, *Đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng đối với hệ thống chính trị - thành tựu, hạn chế và giải pháp*, Tạp chí *Lý luận chính trị*, số 7-2022, tr.22-26.

4. Nguyễn Phú Trọng, *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb *Chính trị quốc gia Sự thật*, Hà Nội, 2021, tr.115.

5. Phan Thị Thủy Vân, *Xây dựng Đảng vững mạnh toàn diện theo tinh thần văn kiện Đại hội lần thứ XIII của Đảng*, Tạp chí *Thông tin Khoa học chính trị*, số 1-2022, tr.12-18.

6. Nguyễn Khắc Thanh, *Một số giải pháp xây dựng, chính đôn Đảng trong giai đoạn hiện nay*, Tạp chí *Giáo dục lý luận*, số 337, 2022, tr.28-31.